ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 12ης Φεβρουαρίου 2004 *

Στην υπόθεση C-330/01 P,

Hortiplant SAT, με έδρα την Amposta (Ισπανία), εκπροσωπούμενη από τους C. Fernández Vicién και I. Moreno-Tapia Rivas, abogadas,

προσφεύγουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τέταρτο τμήμα) της 14ης Ιουνίου 2001, Τ-143/99, Hortiplant κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-1665), με την οποία ζητείται η αναίρεση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η:

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον L. Visaggio, επικουρούμενο από τον J. Guerra Fernández, abogado, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τον J. N. Cunha Rodrigues, προεδρεύοντα του τρίτου τμήματος, J.-P. Puissochet και F. Macken (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: S. Alber
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 13ης Μαρτίου 2003,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Απριλίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 4 Σεπτεμβρίου 2001, η εταιρία Hortiplant SAT (στο εξής: Hortiplant) άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των της 14ης Ιουνίου 2001, Τ-143/99,

Hortiplant κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-1665, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση). Με την απόφαση αυτή το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή ακυρώσεως που είχε ασκήσει η Hortiplant κατά της αποφάσεως της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 4ης Μαρτίου 1999 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής), καταργώντας τη χρηματοδοτική συνδρομή που χορηγήθηκε στη Hortiplant με την απόφαση C (92) 3125 της Επιτροπής, της 3ης Δεκεμβρίου 1992 (στο εξής: απόφαση χορήγησης) του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ), στο πλαίσιο του σχεδίου με τίτλο «Πρωτοβουλία υπό τη μορφή προγράμματος πιλότου επιδείξεως νέου συστήματος μεγάλης αποτελεσματικότητας στην παραγωγή των φυτωρίων: εφαρμογή σε διακοσμητικά και δασικά είδη» (στο εξής: σχέδιο).

Νομικό πλαίσιο

2 Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και τον συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 185, σ. 9), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2081/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 5, στο εξής: κανονισμός 2052/88):

«Η κοινοτική δράση θεωρείται ως συμπλήρωμα ή συμβολή στις αντίστοιχες δράσεις των κρατών μελών. Αυτό επιτυγχάνεται με τη στενή συνεργασία ανάμεσα στην Επιτροπή, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, τις αρμόδιες αρχές και οργανισμούς —συμπεριλαμβανομένων, στα πλαίσια των διαδικασιών που παρέχονται από τους θεσμικούς κανόνες και την πρακτική κάθε κράτους μέλους, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων— που ορίζονται από το κράτος μέλος σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό ή άλλο επίπεδο όλα τα μέρη αποτελούν εταίρους κατά την επιδίωξη ενός κοινού σκοπού. Η συνεργασία αυτή καλείται στο εξής "εταιρική σχέση". Η εταιρική σχέση καλύπτει την προετοιμασία, τη χρηματοδότηση, την εκ των προτέρων εκτίμηση, την παρακολούθηση και την εκ των υστέρων αξιολόγηση των ενεργειών.

Η εταιρική σχέση οργανώνεται με πλήρη τήρηση των αντίστοιχων θεσμικών, νομικών και δημοσιονομικών αρμοδιοτήτων καθενός των εταίρων.»

3 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 4253/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 374, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 20), περιλαμβάνει στον τίτλο IV (άρθρα 14 έως 16) τις διατάξεις που αφορούν την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδοτικής συνδρομής βάσει των διαρθρωτικών ταμείων, τις προϋποθέσεις προσβάσεως στη χρηματοδότηση και ορισμένες συγκεκριμένες διατάξεις.

4 Ο κανονισμός 4253/88 περιλαμβάνει επίσης, στο άρθρο 21, τις διατάξεις σχετικά με την πληρωμή της χρηματοδοτικής συνδρομής, στο άρθρο 23, τον δημοσιονομικό έλεγχο και, στο άρθρο 24, τη μείωση, αναστολή και ακύρωση της εν λόγω συνδρομής.

5 Συναφώς, το άρθρο 24 του κανονισμού αυτού ορίζει:

«1. Αν η εκτέλεση ενεργείας ή μέτρου δικαιολογεί τμήμα μόνο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, η Επιτροπή προβαίνει σε εξέταση της περιπτώσεως στα πλαίσια της εταιρικής σχέσεως με το οικείο κράτος μέλος, ζητώντας από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την εκτέλεση της ενέργειας, να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας.

2. Μετά την εξέταση αυτή η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή αναστείλει τη συνδρομή για την εν λόγω ενέργεια ή μέτρο, αν επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει αντικανονικότητα ή σημαντική αλλαγή της φύσεως ή των συνθηκών εκτελέσεως της ενέργειας ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής..

3. Κάθε ποσό, το οποίο αποτελεί αντικείμενο απαίτησης ως αχρεωστήτως καταβληθέν, πρέπει να επιστρέφεται στην Επιτροπή. Τα ποσά τα οποία δεν επιστρέφονται προσαυξάνονται με τόκους υπερημερίας βάσει των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού και των διαδικασιών που θα εγκριθούν από την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διαδικασίες του τίτλου VIII.»

Ιστορικό της διαφοράς

6 Το ιστορικό της διαφοράς, όπως προκύπτει από τα σημεία 11 έως 27 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, έχει περιληπτικά ως εξής:

7 Στις 3 Δεκεμβρίου 1992, η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 8, πρώτη και τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΟΚ) 4256/88 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού (ΕΕ L 374, σ. 25), ενέκρινε τη συνδρομή του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, στην επιχείρηση Hortiplant. Η συνδρομή αυτή χορηγήθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου.

8 Η Επιτροπή κατέβαλε στη Hortiplant προκαταβολές της συνδρομής συνολικού ύψους 512 393 ECU.

9 Κατόπιν ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πραγματοποιηθέντος στις 10 Φεβρουαρίου 1997, η Επιτροπή αποφάσισε να προβεί σε διαφόρους ελέγχους όσον αφορά ορισμένα προγράμματα πιλότους που τυγχάνουν χρηματοδοτικών συνδρομών βάσει του άρθρου 8 του κανονισμού 4253/88, διότι υποψιαζόταν την ύπαρξη οργανωμένου δικτύου με σκοπό τη χορήγηση κοινοτικών συνδρομών με δόλια μέσα. Το πρόγραμμα υπήχθη στους ελέγχους αυτούς.

10 Στις 29 και 30 Σεπτεμβρίου 1997 διεξήχθη, σύμφωνα με το άρθρο 23 του κανονισμού 4253/88, επιτόπιος έλεγχος για την εκτέλεση του σχεδίου, ο οποίος πραγματοποιήθηκε από υπαλλήλους των Γενικών Διευθύνσεων «Γεωργία» και «Δημοσιονομικός έλεγχος» της Επιτροπής και της μονάδας για τον συντονισμό της καταπολεμήσεως της απάτης (UCLAF).

11 Με έγγραφο της 3ης Απριλίου 1998, η Επιτροπή πληροφόρησε τη Hortiplant ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό 4253/88, προέβη σε εξέταση της εκτελέσεως του σχεδίου και από τους πραγματοποιηθέντες ελέγχους προέκυψε η ύπαρξη στοιχείων που μπορεί να συνιστούν παρατυπίες. Η Επιτροπή χορήγησε στη Hortiplant προθεσμία έξι εβδομάδων για να της παράσχει επεξηγήσεις και λογιστικά και διοικητικά έγγραφα που να αποδεικνύουν την ορθή εκτέλεση του σχεδίου, επί ποινή επιστροφής των ήδη καταβληθέντων ποσών και καταργήσεως της επίδικης συνδρομής.

12 Παράλληλα, απηύθυνε στο Βασίλειο της Ισπανίας, που είναι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88, αίτηση για υποβολή παρατηρήσεων, επισυνάπτοντας το έγγραφο που είχε αποστείλει στη Hortiplant και καλώντας τις ισπανικές αρχές να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις που θεωρούσαν πρόσφορες εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων.

13 Με έγγραφο της 26ης Μαΐου 1998, η Hortiplant υπέβαλε παρατηρήσεις σε απάντηση των ισχυρισμών της Επιτροπής. Αντιθέτως, η Ισπανική κυβέρνηση δεν ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση της Επιτροπής.

14 Με απόφαση της 4ης Μαρτίου 1999, η τελευταία, δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, διαπίστωσε την ύπαρξη πολλών πλημμελειών και κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου κατάργησε τη χορηγηθείσα στην Hortiplant χρηματοδοτική συνδρομή.

Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

15 Υπ' αυτές τις περιστάσεις, η αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 12 Ιουνίου 1999.

16 Προς στήριξη της προσφυγής της η Hortiplant επικαλέστηκε πέντε λόγους. Με τον τέταρτο λόγο ισχυρίστηκε ειδικά ότι, κατά προσβολή των δικαιωμάτων της άμυνας, η Επιτροπή αγνόησε την υποχρέωσή της να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, εκδίδοντας ιδίως την προσβαλλόμενη απόφαση χωρίς να έχει λάβει τις παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, κατά παράβαση του άρθρου 24, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 4253/88.

17 Με τις σκέψεις 103 έως 105 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο απέρριψε τα επιχειρήματα αυτά ως εξής:

«103 Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα ότι είναι απαραίτητο η Επιτροπή να λάβει τις παρατηρήσεις του ενδιαφερομένου κράτους μέλους πριν καταργήσει χρηματοδοτική συνδρομή, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88 προβλέπει μόνον ότι η Επιτροπή προβαίνει σε προσήκοντα έλεγχο της περιπτώσεως, ζητώντας ιδίως από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ή τις αρχές που αυτό ορίζει για την

εκτέλεση της ενέργειας, να καταθέσουν τις παρατηρήσεις τους εντός τακτής προθεσμίας και, κατόπιν του ελέγχου αυτού, η Επιτροπή μπορεί να λάβει τα αναγκαία μέτρα, αν ο έλεγχος επιβεβαιώσει την ύπαρξη πλημμέλειας.

104 Από τη διατύπωση του άρθρου αυτού δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή πρέπει να λάβει τις παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους προτού καταργήσει τη χρηματοδοτική συνδρομή, αν ο έλεγχος στον οποίο προέβη επιβεβαιώσει την ύπαρξη παρατυπίας.

105 Ενόψει των προεκτεθέντων, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.»

18 Το Πρωτοδικείο κατέληξε, με τη σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η προσφυγή έπρεπε να απορριφθεί στο σύνολό της. Κατά συνέπεια, υποχρέωσε τη Hortiplant να φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής, σύμφωνα με το αίτημά της.

Αιτήματα των διαδίκων

19 Με την αίτηση αναιρέσεώς της η Hortiplant ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, να επιλύσει οριστικά τη διαφορά και επικουρικά να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της κατ' αναίρεση δίκης και στα δικαστικά έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου.

20 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως ως προδήλως αβάσιμη και να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

21 Η Hortiplant στηρίζει την αίτηση αναιρέσεώς της στην εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88.

22 Πρώτον, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν εφάρμοσε πλήρως το εν λόγω άρθρο. Κατ' ουσίαν, σύμφωνα με την ερμηνεία που δόθηκε στο τελευταίο, οι παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους απαιτούνται μόνον στην περίπτωση που η Επιτροπή αμφιβάλλει ως προς τη νομιμότητα των χρηματοδοτήσεων και ότι οι αμφιβολίες αυτές δεν κατέστη δυνατόν να επιβεβαιωθούν από τους ελέγχους που διεξήγαγε. Σύμφωνα με την αναιρεσείουσα, μια τέτοια ερμηνεία στερεί κάθε νόημα και αποτέλεσμα από την υποχρέωση που υπέχει η Επιτροπή να προσκαλέσει το κράτος μέλος να της υποβάλει παρατηρήσεις πριν από την έκδοση τελικής αποφάσεως.

23 Δεύτερον, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι η αρχή της συνεργασίας εταιρικής μορφής, που αναφέρεται ρητά στο άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 όπως και στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 2052/88 και η οποία επιτυγχάνεται με τη στενή συνεργασία ανάμεσα στην Επιτροπή, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος και τις αρμόδιες αρχές που αυτό υποδεικνύει, έρχεται σε αντίθεση με τη διαπίστωση του Πρωτοδικείου ότι η Επιτροπή θα μπορούσε, σε ορισμένες περιπτώσεις, να παρακάμψει τις παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

24 Εξάλλου η Hortiplant υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο θα έπρεπε να ερμηνεύσει το άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, κατά την οποία η υποβολή παρατηρήσεων από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, πριν από την απόφαση καταργήσεως της συνδρομής, συνιστά ουσιώδη τύπο (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Οκτωβρίου 1990, C-200/89, Funoc κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-3669, της 7ης Μαΐου 1991, C-304/89, Oliveira κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-2283, και της 25ης Μαΐου 1993, C-199/91, Foyer culturel του Sart-Tilman κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-2667, καθώς και απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Μαρτίου 1995, T-432/93 έως T-434/93, Socurte κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-503).

25 Τρίτον, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι κακώς έκρινε ότι το έγγραφο της Επιτροπής της 3ης Απριλίου 1998, με την οποία αυτή κάλεσε «από απλή φιλοφρόνηση» το Βασίλειο της Ισπανίας να υποβάλει παρατηρήσεις επί της υποθέσεως, θα εκπλήρωνε την υποχρέωση που βαρύνει την Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88, να ζητήσει από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.

26 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο λόγος αναιρέσεως στερείται νομικού ερείσματος. Σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88, το γεγονός ότι έδωσε στο κράτος μέλος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός εύλογης προθεσμίας, επί των γεγονότων που αποτέλεσαν αντικείμενο της έρευνας, αρκεί. Εάν καμία παρατήρηση δεν υποβληθεί μέχρι την εκπνοή της προθεσμίας, η Επιτροπή είναι ελεύθερη να ακολουθήσει τη διαδικασία και να εκδώσει απόφαση. Η κρίση του Πρωτοδικείου στις σκέψεις 103 έως 105 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως συμβαδίζει απόλυτα με την αρχή της συνεργασίας εταιρικής μορφής, η οποία απαιτεί να τηρείται ο εν λόγω κανονισμός, χωρίς άσκοπη καθυστέρηση των φακέλων.

27 Η νομολογία που επικαλείται η Hortiplant θα μπορούσε να διαμορφωθεί στην περίπτωση ενός διαφορετικού διαρθρωτικού ταμείου και να αφορά διατάξεις των οποίων η διατύπωση είναι σαφώς διαφορετική. Ακολούθως, από τη

νομολογία αυτή θα προέκυπτε ότι αυτό που συνιστά ουσιώδη τύπο είναι η πρόσκληση της Επιτροπής προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να υποβάλει παρατηρήσεις πριν από την κατάργηση της συνδρομής και όχι η ίδια η υποβολή των παρατηρήσεων.

28 Τέλος, κατά την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι η συστημένη επιστολή με απόδειξη παραλαβής της 3ης Απριλίου 1998, στην οποία επισυνάφθηκε το έγγραφο για υποβολή παρατηρήσεων της ίδιας ημερομηνίας που είχε σταλεί στη Hortiplant, συνιστούσε αίτηση, απευθυνόμενη στο Βασίλειο της Ισπανίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

29 Όπως υπενθυμίζει το Πρωτοδικείο στη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, όσον αφορά την υποτιθέμενη υποχρέωση της Επιτροπής να λάβει τις παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους πριν από την κατάργηση της χρηματοδοτικής συνδρομής, το άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 προβλέπει μόνον ότι η Επιτροπή προχωρεί στην έρευνα της υποθέσεως ζητώντας ιδίως από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ή από τις αρχές που εκείνο θα υποδείξει για την εφαρμογή της πράξης να υποβάλει τις παρατηρήσεις του σε τακτή προθεσμία. Μετά την έρευνα αυτή, η Επιτροπή μπορεί να λάβει τα αναγκαία μέτρα, εάν η έρευνα επιβεβαιώσει την ύπαρξη πλημμέλειας.

30 Με τη δεύτερη αιτίαση η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι, στη σκέψη 104 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο ερμήνευσε το άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 υπό την έννοια ότι οι παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους θα ήταν αναγκαίες μόνον εάν υποτεθεί ότι οι αμφιβολίες για τη νομιμότητα των χρηματοδοτήσεων δεν κατέστη δυνατόν να επαληθευθούν από την Επιτροπή κατά την έρευνα της υποθέσεως. Κατ' αυτήν, μια τέτοια ερμηνεία θα στερούσε παντελώς κάθε πρακτική

αποτελεσματικότητα από την υποχρέωση που υπέχει η Επιτροπή, δυνάμει του ανωτέρω άρθρου, να ζητεί από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός τακτής προθεσμίας. Πάντως, σαφώς προκύπτει από τη σκέψη 104 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως ότι οι παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, που υποβάλλονται εντός της ταχθείσας προθεσμίας, αποτελούν τμήμα της οικείας έρευνας. Επομένως, η πρώτη αιτίαση στηρίζεται σε μερική και εσφαλμένη ανάγνωση της σκέψης 104 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

31 Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση, όπως ορθώς διαπίστωσε το Πρωτοδικείο, δεν προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 ότι η υποχρέωση της Επιτροπής, κατά την έρευνα της υποθέσεως, εκτείνεται πέραν της απλής αιτήσεως να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους εντός τακτής προθεσμίας, που απευθύνει στο κράτος μέλος ή στις άλλες αρχές που υποδεικνύονται από αυτό, για την εφαρμογή της πράξεως. Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται από την εκτίμηση ότι η παραπομπή σε τακτή προθεσμία, κατά τη διάρκεια της οποίας η εξουσία της Επιτροπής να καταργήσει τη συνδρομή, δυνάμει της παραγράφου 2 του ανωτέρω άρθρου, δεν θα είχε καμία πρακτική αποτελεσματικότητα, εάν πριν από την έκδοση της αποφάσεως η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να αναμένει την υποβολή των παρατηρήσεων από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

32 Εξάλλου, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, η κρίση του Πρωτοδικείου είναι σύμφωνη προς την έννοια συνεργασίας του εν λόγω άρθρου, όπως και του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 2052/88. Η έννοια αυτή, που θεωρείται ως στενή συνεργασία ανάμεσα στην Επιτροπή, στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, στις αρμόδιες αρχές και στους οργανισμούς που ορίζονται από το κράτος μέλος σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό ή άλλο επίπεδο, δεν απαιτεί να προηγείται η υποβολή των παρατηρήσεων του κράτους μέλους για είναι δυνατή η έκδοση αποφάσεως καταργήσεως συνδρομής από τη Επιτροπή. Ούτε μπορεί να θεμελιωθεί επί των άρθρων 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 και 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 2052/88 αρμοδιότητα επιτρέπουσα σε ένα κράτος μέλος να επιβαρύνει την Επιτροπή με υποχρεώσεις που προστίθενται σ' αυτές που προβλέπονται στο πρώτο από τα δύο αυτά άρθρα.

33 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της αναιρεσείουσας ότι θα έπρεπε το Πρωτοδικείο να ερμηνεύσει το άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 σύμφωνα

με τη νομολογία του Δικαστηρίου τη σχετική με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όπως υποστηρίζει και η Επιτροπή στο υπόμνημα αντικρούσεως, οι προαναφερθείσες αποφάσεις του Δικαστηρίου Funoc κατά Επιτροπής, Oliveira κατά Επιτροπής και Foyer culturel du Sart-Tilman κατά Επιτροπής, όπως και η προαναφερθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου Socurte κ.λπ. κατά Επιτροπής, είχαν ως αντικείμενο την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2950/83 του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, για την εφαρμογή της αποφάσεως 83/516/ΕΟΚ για την αποστολή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΕ L 289, σ. 1), του οποίου το περιεχόμενο και ο σκοπός δεν ασκούν επιρροή στην ερμηνεία του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88. Εν πάση περιπτώσει, η απλή ανάγνωση των εν λόγω αποφάσεων αρκεί για να διαπιστωθεί ότι αυτό που συνιστά ουσιώδη τύπο είναι η πρόσκληση της Επιτροπής προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να υποβάλει παρατηρήσεις πριν από την κατάργηση της συνδρομής.

34 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο, ερμηνεύοντας το άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 στις σκέψεις 103 και 104 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, οπότε η δεύτερη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

35 Όσον αφορά την τρίτη αιτίαση, με το επιχείρημα της αναιρεσείουσας τίθενται υπό αμφισβήτηση η κρίση και η αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών, τα οποία έλαβε υπόψη του το Πρωτοδικείο αποφαινόμενο ότι το έγγραφο της Επιτροπής της 3ης Απριλίου 1998, που εστάλη στο Βασίλειο της Ισπανίας, εκπλήρωσε την υποχρέωση που βαρύνει την Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88, να ζητήσει από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.

36 Όμως, από τα άρθρα 225 ΕΚ και 51, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου προκύπτει ότι αυτό δεν είναι αρμόδιο να διαπιστώνει τα πραγματικά περιστατικά ούτε, κατ' αρχήν, να εξετάζει τα αποδεικτικά στοιχεία που δέχθηκε το Πρωτοδικείο προς στήριξη των περιστατικών αυτών. Αφ' ης στιγμής τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία προσκομίστηκαν νομοτύπως και τηρήθηκαν οι γενικές αρχές του δικαίου και οι εφαρμοστέοι δικονομικοί

κανόνες επί της διεξαγωγής των αποδείξεων, το Πρωτοδικείο είναι αποκλειστικά αρμόδιο να εκτιμήσει την αξία που πρέπει να προσδοθεί στα υποβληθέντα υπόψη του στοιχεία (απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 24). Επομένως η εκτίμηση αυτή δεν αποτελεί, εκτός αν συντρέχει αλλοίωση των στοιχείων αυτών, νομικό ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου (απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2002, C-24/01 P και C-25/01 P, Glencore και Compagnie Continentale κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-10119, σκέψη 65).

37 Εντούτοις, εφόσον το Πρωτοδικείο εξέλαβε το έγγραφο της Επιτροπής της 3ης Απριλίου 1998, το οποίο απηύθυνε αυτή στο Βασίλειο της Ισπανίας, ως αίτηση για υποβολή παρατηρήσεων, κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88, δεν εκτίμησε μόνον τα πραγματικά περιστατικά, αλλά προέβη στον χαρακτηρισμό τους, το Δικαστήριο μπορεί, επομένως, να εξετάσει αυτόν τον λόγο αναιρέσεως (αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 1994, C-39/93, SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-2681, σκέψη 26, και της 11ης Ιουλίου 1996, C-325/94 P, An Taisce και WWF UK κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-3727, σκέψη 30).

38 Με δεδομένο ότι στην επιστολή αυτή επισυνάφθηκε το έγγραφο της 3ης Απριλίου 1998 που απευθυνόταν στην αναιρεσείουσα και περιείχε τις αιτιάσεις που προβλήθηκαν εναντίον της και ότι με αυτήν την επιστολή προσκαλούσε ρητώς το Βασίλειο της Ισπανίας να υποβάλει τις παρατηρήσεις του στην Επιτροπή σε προθεσμία έξι εβδομάδων, τίποτα δεν επιτρέπει τη διαπίστωση ότι το Πρωτοδικείο χαρακτήρισε εσφαλμένα την εν λόγω επιστολή ως αίτηση υποβολής παρατηρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88.

39 Κατά συνέπεια, η τρίτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

40 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

41 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο βάσει του άρθρου 118 του ίδιου Κανονισμού έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της αναιρεσείουσας στα δικαστικά έξοδα και η τελευταία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί η Hortiplant στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την αναίρεση.**

2) **Καταδικάζει την** Hortiplant SAT **στα δικαστικά έξοδα.**

Cunha Rodrigues Puissochet Macken

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Φεβρουαρίου 2004.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

Β. Σκουρής